

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 300)

**Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında
İşbirliği ve Dayanışma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu
Raporu (1/491)**

T.C.

Başbakanlık

28.12.1992

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-456/07930

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.11.1992 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İşbirliği ve Dayanışma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereği arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında, tarihten kaynaklanan dil, kültür ve soy bağları bulunmaktadır.

Türkiye ile Azerbaycan, aralarındaki dostluk ve işbirliği ilişkilerinin karşılıklı yarar ve hak eşitliği temelinde daha da geliştirilmesi ve güçlendirilmesi arzusuyla 2 Kasım 1992 tarihinde Ankara’da “Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İşbirliği ve Dayanışma Anlaşması”ni akdetmişlerdir.

Söz konusu Anlaşma, iki ülke arasındaki ilişkilerin, tüm alanlarda geliştirilmesinin teşvik edilmesini ve bunun için gerekli şartların yaratılmasını amaçlamaktadır. Anlaşma, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini teminen yapılacak düzenleme, anlaşma ve protokollere değinen bir çerçeve oluşturmaktadır.

Bu Anlaşma, Türkiye ile Azerbaycan arasında esasen mevcut olan ilişkilerin hukukî zeminini kuvvetlendirecek bir mahiyet taşımaktadır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/491

Karar No. : 15

10.2.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İşbirliği ve Dayanışma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 3.2.1993 Tarihli 4 üncü Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı Temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İki ülke arasındaki dostluk ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesini ve bunun için gerekli şartların yaratılmasını amaçlayan Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca Komisyonumuzca iki ülke arasındaki ilişkilerin bir an önce sağlam bir zemine oturulmasını teminen Tasarının, İçtüzüğün 53 üncü maddesi uyarınca öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Atilla Mutman
İzmir

Kâtip
Abdullatif Şener
Sivas

Üye
İsmail Coşar
Çankırı

Sözcü
Şahin Ulusoy
Tokat

Üye
Tunç Bilget
Aydın

Üye
Mustafa Doğan
Gaziantep

Üye
Nurhan Tekinel
Kastamonu

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İşbirliği ve Dayanışma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2 Kasım 1992 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İşbirliği ve Dayanışma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Téz

Devlet Bakanı Y.

M. Kahraman

Devlet Bakanı

O. Külercioğlu

Devlet Bakanı Y.

M. Batallı

Devlet Bakanı V.

Prof. A. Ateş

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı V.

O. Kumbaracıbaşı

Millî Eğitim Bakanı

K. Töptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyşleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı Y.

A. Gönen

Devlet Bakanı Y.

Ş. Ercan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Töpcü

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Farahyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İŞbirliği ve Dayanışma Anlaşmasının onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ ARASINDA İŞBİRLİĞİ VE DAYANIŞMA ANLAŞMASI

Aşağıda taraflar olarak adlandırılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti,

Birbirlerinin egemenliğine, bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı ile sınırların dokunulmazlığı ve içişlerine karışmama ilkelerine dayanarak aralarındaki ilişkilerin daha da güçlendirilmesi arzusuyla,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkeleri, Helsinki Nihâf Senedi ile Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasası ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürecinde kabul edilen diğer belgelerde ifadesini bulan esaslara bağlı olduklarını teyid ederek,

İnsan haklarına ve temel özgürlüklere dayalı çoğulcu demokratik sistemin vazgeçilmez bir yaşam biçimi olduğunu kabul ederek,

Demokratik kurumlar ile serbest pazar ekonomisi ilkelerinin iktisadî kalkınma ve sosyal gelişme sürecini hızlandırdığına inanarak,

İki ulus arasındaki akrabalık ve kardeşlikten kaynaklanan tarih, kültür, gelenek, dil ve dostluk bağlarının çok yönlü yakın bir işbirliğinin geliştirilmesi için gerekli zemini oluşturduğuna dair inançlarını belirterek,

Bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında imzalanmış bulunan ve her iki devletin mevcut mevzuatına uygun olan tüm Andlaşma, Anlaşma ve Belgelere, bu meyanda 13 Ekim 1921 tarihli Kars Anlaşmasına bağlılıklarını teyid ederek,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

MADDE I

Taraflar, iki ülke arasındaki ilişkilerin, uluslararası ilişkilere hâkim olan yeni gelişmelere uyumlu biçimde, karşılıklı yarar, güven ve işbirliği temelinde siyasal, ekonomik, ticarî, enerji, sağlık, çevre, tarım, bilim, eğitim, teknik, ulaştırma, gemicilik, iletişim, kültür, enformasyon, istatistik, turizm, spor ve diğer tüm alanlarda geliştirilmesi hususunda görüş birliği içindedirler. Bu amaçla Taraflar, yukarıdaki konularda ve diğer alanlarda gerekli anlaşma veya protokoller düzenleyeceklerdir.

MADDE II

Taraflar, ticarî ve ekonomik işbirliğinin, ikili ilişkilerin önemli bir unsurunu teşkil ettiğinden hareketle, aralarındaki ticaret hacminin mevcut potansiyele uygun bir düzeye yükseltilmesi, ortak yatırım projelerinin geliştirilmesi ve uygulanması yönünde gayret göstereceklerdir.

Taraflar, aralarındaki ekonomik ve malî ilişkilerin geliştirilmesini teşvik edip bu hususa öncelik tanıyacaktırlar.

Taraflar, ülkelerinin geleceği için önemli olan, aşağıda belirtilen alanlarda işbirliği yapmaya ve bunu zaman içerisinde geliştirmeye karar vermişlerdir.

- Sanayi
- Enerji
- Doğal Kaynaklar
- Tarım ve Gıda Sanayii
- Ulaştırma ve Altyapı
- Sağlık
- Haberleşme ve İletişim

MADDE III

Taraflar, ekonomi, bilim ve teknik alanlarında bilgi ve tecrübe alış verişini teşvik edecekler, her iki ülkenin bu alanlardaki olanaklarının daha iyi tanınmasını sağlamak için her düzeydeki temasların geliştirilmesini destekleyeceklerdir.

MADDE IV

Taraflar, Parlamentoları ve siyasi partileri ile, çeşitli kamu kurumları, iş çevreleri, meslek ve sanat kuruluşları, arasında temas ve ilişkiler kurulmasını, parlamenterler ve anılan kuruluş temsilcileri arasında karşılıklı ziyaretler teati edilmesini teşvik edecekler ve şehirleri arasında kardeş şehir bağları tesisini destekleyeceklerdir.

MADDE V

Taraflar, uluslararası ilişkilerin temel ilkelerine atıfla, Kafkasya'da barış, güvenlik ve istikrarın tüm bölge ülkelerinin toprak bütünlüklerinin teminatı olduğunu vurgulayarak, güven ve güvenlik konularında birbirleriyle ikili düzeyde ve her iki tarafın da üyesi buldukları KAIK ve AGİK çerçevesinde yakın işbirliği, yardımlaşma ve danışma içinde bulunacaklardır.

MADDE VI

Taraflardan herhangi birisinin bir üçüncü devletin saldırısı ile karşı karşıya kalması halinde, diğeri söz konusu tecavüzün önlenmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Yasasının ilke ve amaçları doğrultusunda ve KAIK ve AGİK'de öngörülen mekanizmalar çerçevesinde gerekli yardımda bulunacaktır.

MADDE VII

Taraflar, egemen ve bağımsız bir devletin temel işlevlerini görecekte temel kurum ve kuruluşların oluşturulması, yapılanması, kadrolarının yetiştirilmesi ve bu amaçlarla gerekli eğitimin ve teçhizatın sağlanması hususunda işbirliği yapacaklardır.

MADDE VIII

Taraflar, aralarındaki yakın ilişkilerin geliştirilmesi çerçevesinde kültür, sanat, eğitim, turizm alanlarında ilişkilerini artıracaklar ve serbest bilgi alışverişini teşvik edeceklerdir. Taraflar, ayrıca, bu konularda çeşitli anlaşmalar akteceklerdir. Taraflar, kamu ve özel kurum ve kuruluşlarının bu alanlarda işbirliği yapmalarını ve ortak çalışmalar yürütmelerini destekleyeceklerdir. Ayrıca, Taraflar, iki ülkede karşılıklı olarak kültür merkezlerinin açılması için gerekli girişimlerde bulunacaklardır.

MADDE IX

Taraflar, ulaştırma ve haberleşme alanlarında işbirliğinin geliştirilmesine özel bir önem atfedecekler, basın, radyo ve televizyon alanlarında işbirliğini ve her türlü haber, bilgi ve yayının değişimi ile dağıtımını destekleyeceklerdir.

MADDE X

Taraflar, bu anlaşmada öngörülmüş bulunan konuların hayata geçirilmesi için iki ülke hükümet ve hükümet dışı kuruluşları arasında doğrudan temas ve işbirliğini teşvik edeceklerdir.

MADDE XI

Taraflardan birinin sınırları içinde bulunan diğer Tarafa ait kamu veya özel mülkiyetin durumunu düzenleyen ahdi bir belge bulunmadığı takdirde, taşınmaz malın aidiyeti, bulunduğu ülke yasalarına tabi olacaktır. Taraflardan birine ait ve diğer Tarafın sınırları içinde bulunan taşınmaz mal üzerinde üçüncü bir devlet veya özel şahıs hak iddia ettiği takdirde, sorun adli yollardan çözümleninceye kadar söz konusu taşınmaz malın mülkiyetini kendi uhdesinde tutarak korumayı ve taşınmaz malın bulunduğu ülkenin rızası olmadan üçüncü bir devlete veya özel şahsa devretmemeyi taahhüt eder.

Tarafları ilgilendiren mülkiyete ilişkin konular düzenlenecek anlaşma ve protokollerle esasa bağlanacaktır.

MADDE XII

Taraflar, aralarında ekonomik ve ticarî ilişkilerin gelişmesi için gerekli şartları yaratacaklardır.

Bu amaçla Taraflar, diğer Tarafın kamu ve özel kurum ve kuruluşları ile bunların temsilcileri için uygun çalışma ortamını yaratacaklar ve karşılıklı yatırımları teşvik edip, mevcut yatırımları koruyacaklardır. Bu bağlamda, Taraflar ayrıca, ilgili kurum ve kuruluş yetkililerinden oluşan bir karma ekonomik komisyon kuracaklardır.

MADDE XIII

Taraflar bilim ve teknik alanlarında işbirliği yapacaklar, bilimsel araştırma kurumları arasında doğrudan ilişkiler kurulmasını, ileri teknoloji alanında ortak program ve araştırmalar yapılmasını teşvik edecekler, kadro eğitimi, bilim adamları, danışman, uzman ve stajyer mübadelesi, yükseköğretim ve bilimsel unvan diplomalarının karşılıklı olarak geçerliliğinin tanınması konusunda anlaşma yapacaklardır.

MADDE XIV

Taraflar, enerji kaynaklarının geliştirilmesi ve bunlardan yararlanılması, ulaşım, enformasyon ve iletişim alanları ile uydu ve telekomünikasyon sistemlerinin geliştirilmesinde işbirliğine gideceklerdir.

MADDE XV

Taraflar, çevre korunması için işbirliği yapacaklar ve ekoloji alanında uluslararası bir işbirliği mekanizmasının oluşturulmasına çalışacaklardır.

MADDE XVI

Taraflar, kendi topraklarında karşı tarafın toprak bütünlüğünü ve yasal düzenini zor kullanılarak değiştirmek isteyen örgüt, grup ve şahısların faaliyetlerine engel olmayı taahhüt ederler.

Taraflar, ayrıca bireysel veya örgütsel uluslararası uyuşturucu kaçakçılığın, teröre, kara, hava, deniz ulaşımının güvenliğini tehdiye yönelik olaylara ve sanat eserleri kaçakçılığına karşı işbirliği yapacaklar ve bu konuda gerekli anlaşmaları imzalayacaklardır.

MADDE XVII

Taraflar, işbu anlaşma ile geliştirilen işbirliğinin ve dostluk ilişkilerinin diğer ülkelerin menfaatlerine karşı olmadığını ve diğer devletlerle imzalamış oldukları ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan yükümlülüklerini haleldar etmeyeceğini beyan ederler.

MADDE XVIII

Taraflar bu anlaşmanın maddelerinin uygulanmasını denetlemek için dönüşümlü olarak Ankara ve Bakü'de yılda 2 defa toplantılar düzenleyeceklerdir. Bu toplantıların tarih ve düzeyi diplomatik kanallardan saptanacaktır.

MADDE XIX

İşbu anlaşmanın süresi 10 yıldır. Taraflardan biri, anlaşmanın feshedilmesini anlaşmanın ilk 10 yıllık süresinin dolmasından üç ay önce karşı tarafa yazılı olarak bildirmedigi takdirde anlaşmanın yürürlük süresi 5 yıl uzayacaktır.

Anlaşmanın müteakip dönemlerde feshedilmesinde de üç ay yazılı bildirim esası gözetilecek ve böyle bir bildirimde bulunulmadığı takdirde, anlaşma beşer yıllık sürelerle uzatılmış sayılacaktır.

İşbu anlaşma Tarafların mevzuatlarına uygun olarak onaylanmasını ve onay belgelerinin teatisini müteakip yürürlüğe girecektir.

2 Kasım 1992 tarihinde Ankara'da Türkiye ve Azerbaycan Türkçesinde iki nüsha olarak ve iki metin de aynı ölçüde geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

AZERBAJCAN CUMHURİYETİ ADINA

SÜLEYMAN DEMİREL
BAŞBAKAN

EBULFEZ ELÇİBEY
CUMHURBAŞKANI

